

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
1Η ΥΠΕ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ"

«ΦΙΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΑ ΒΡΕΦΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ»

ΓΝΜ «ΕΛΕΝΑ ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

50^ο Εκπαιδευτικό Σεμινάριο Μητρικού Θηλασμού

06-08 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2024

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»
ΙΣΟΓΕΙΟ ΚΤΙΡΙΟΥ Γ΄

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΕ ΠΡΟΕΓΓΡΑΦΗ
Email quality-secr@hospital-elena.gr
Τηλ 213.20.51.125

«Πρωτοβουλία Φιλικό για το Βρέφος Νοσοκομείο» (Baby-Friendly Hospital Initiative-BFHI)

Η Πρωτοβουλία 'Φιλικό για το Βρέφος Νοσοκομείο' ανακοινώθηκε το 1992 και εν συνεχεία αναθεωρήθηκε το 2006 και το 2010 από τον Π.Ο.Υ. και τη UNICEF. Ακρογωνιαίος λίθος της είναι η εφαρμογή των άρθρων του «Διεθνή Κώδικα Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος» και των «Δέκα Βημάτων για Επιτυχή Μητρικό Θηλασμό».

Το 1932 ιδρύεται, με δωρεά της Έλενας Βενιζέλου – Σκυλίτση, το Μαιευτήριο «Μαρίκα Ηλιάδη», πρότυπο για την εποχή του στα Βαλκάνια και μετονομαζόμενο αργότερα ως Μαιευτήριο «Έλενα Βενιζέλου». Αποτελεί το μεγαλύτερο δημόσιο νοσοκομείο-μαιευτήριο με κατά προσέγγιση τις 2.500-3.000 γεννήσεις ετησίως τα τελευταία χρόνια, αριθμός ο οποίος βαίνει συνεχώς μειούμενος. Στο πέρασμα του χρόνου παραμένει κοιτίδα του μητρικού θηλασμού σε ολόκληρη τη χώρα. Ο «Διεθνής Κώδικας Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος» αλλά και τα «Δέκα Βήματα για Επιτυχή Μητρικό Θηλασμό» αποτελούν βασικές κατευθυντήριες γραμμές λειτουργίας του από την ίδρυση του έως και σήμερα.

Μέχρι το 2009, περισσότερα από 20.000 νοσοκομεία σε 152 χώρες, έλαβαν πιστοποίηση ως «Φιλικά για το Βρέφος». Στην Ελλάδα το Νοέμβριο του 2011 επετεύχθη πιστοποίηση των δύο πρώτων «Φιλικών για το Βρέφος Νοσοκομείων», του Γ.Ν-Μαιευτηρίου «Έλενα Βενιζέλου» και του Γ.Ν.«Αττικό». Το ΓΝΜ «ΕΛΕΝΑ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ» επαναπιστοποιήθηκε το 2019. Η πιστοποίηση διατηρείται για το χρονικό διάστημα που κάθε Νοσοκομείο-Μαιευτήριο εφαρμόζει τα σχετικά άρθρα, ενώ υφίσταται συνεχής επαναξιολόγηση για τη διατήρηση του τίτλου.

Σεμινάριο Εκπαίδευσης Επαγγελματιών Υγείας για την Προαγωγή του Μητρικού Θηλασμού

Το Νεογνολογικό Τμήμα σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Νοσηλευτικής Υπηρεσίας και τη Διοίκηση του Νοσοκομείου διοργανώνει επαναλαμβανόμενα Σεμινάρια Εκπαίδευσης Επαγγελματιών Υγείας για το μητρικό θηλασμό. Το σεμινάριο διοργανώνεται με στόχο οι Επαγγελματίες Υγείας που εκπαιδεύονται να αποτελέσουν τους νέους πυρήνες εκπαίδευσης στους επαγγελματικούς τους χώρους.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει θεωρητικό και κλινικό μέρος. Το θεωρητικό μέρος αναπτύσσει την επιστημονική γνώση, που είναι απαραίτητη για τη σωστή κατάρτιση ενός επαγγελματία υγείας, ώστε να υποστηρίξει και να προάγει τον Μητρικό Θηλασμό αλλά και να οργανώνει περαιτέρω εκπαιδευτικά προγράμματα. Το κλινικό μέρος περιλαμβάνει πρακτική άσκηση στα Μαιευτικά Τμήματα, την Τράπεζα Μητρικού Γάλακτος και στη Μ.Ε.Ν.Ν., με επίδειξη ορθής κλινικής πρακτικής στο μητρικό θηλασμό και αντιμετώπισης ειδικών καταστάσεων-προβλημάτων.

Από την Οργανωτική Επιτροπή

Τετάρτη 06 Νοεμβρίου 2024

09.00-09.15	Καλωσόρισμα Χαιρετισμοί
	1. Διοικήτρια, Παππά Α.Μ Δήμητρα 2. Αναπληρώτρια Διοικήτρια, Φωτεινή Ξ. Θειακού 3. Επιστημονικά Υπεύθυνος Διευθυντής Νεογνολογικού Τμήματος, Ηρακλής Σαλβάνος 4. Διευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας, Μαρία Μανουρά
09.15-09.40	Άγνωστες αρχειακές μαρτυρίες επί του αρχαιοελληνικού μητρικού θηλασμού Ε.Σταυρουλάκης
09.40-10.00	Ανατομία- Ιστολογία του μαζικού αδένα Γ.Μεταξάς
10.00-10.20	Ενδοκρινολογία του θηλασμού (παραγωγή-έκθλιψη γάλακτος- ενεργοποίηση της έκκρισης-φάρμακα και παράγοντες που επηρεάζουν την έκθλιψη του γάλακτος) Ι. Ηλίας
10.20-10.40	Θηλασμός – Κατάποση-Αναπνοή Η δυναμική του θηλασμού- Γαλακτωγά Ε. Κουτσουνάκη
10.20-11.00	Διάλειμμα
11.00-11.20	Μητρικό γάλα- Επιρροές της σύνθεσης του μητρικού σώματος στη Σύσταση του μητρικού γάλακτος- Διατροφή μητέρας- Ε. Μαρκασιώτη
11.20-11.40	Σύσταση γάλακτος (πρωτεΐνες, υδατάνθρακες, λίπος) Α. Καπετανάκη
11.40-12.00	Προβιοτικά, άμυνα, κλπ- αντιοξειδωτικοί παράγοντες ,πρωτεΐνες, λίπη, υδατάνθρακες -Β.Δημητροπούλου
12.20-12.40	Ορμόνες της όρεξης, κορτικοστεροειδή, κύτταρα μητρικού γάλακτος Δεσμός μητέρας-νεογνού Ε. Κουτσουνάκη
12.40-13.00	Σύσταση βρεφικού σώματος σε πρόωρα –Τελειόμηνα Τ. Πανισόη
13.00- 13.20	Μικροβίωμα του μητρικού γάλακτος -Σ.Παραστατίδου
13.20-13.40	Διάλειμμα
13.40-14.00	Σίτιση τελειόμηνων- πρόωρων με μητρικό γάλα και στη MENN – Ανάπτυξη των νεογνών – Νευροανάπτυξη προώρων με μητρικό γάλα Α. Φωτίου
14.00-14.20	Σίτιση σε ειδικές καταστάσεις (λαγώχειλο, λυκόστομα, χαλινό, γαστροστομία κλπ) Σ. Σπυράκος
14.20-14.40	Ερωτήσεις Λήξη ομιλιών 1^{ης} ημέρας

Πέμπτη 07 Νοεμβρίου 2024

- 09.00-09.40** Προβλήματα – Καταστάσεις εγκύου και νεογνού που επιπλέκουν το Θηλασμό (φάρμακα αντικαταθλιπτικά- αντιβιοτικά στη χλωρίδα, Αλκόολ, νοσήματα-λοιμώξεις, ίκτερο, ναρκωτικά κλπ)-Εμβόλια στο γάλα -Θηλασμός σε ειδικές περιστάσεις (παχύσαρκες, χρόνια νοσήματα κλπ) Σ. Παραστατίδου
- 09.40-10.00** Πιπίλες – Πόνος στις θηλές – ασπίδες θηλών- αγκυλογλωσσία Τ. Πανισόη
- 10.00-10.20** Μητρικός θηλασμός υποτονικού βρέφους- μητρικός θηλασμός σε διαβητικό νεογνό Θ.Καραμαντζιάνη
- 10.20-10.40** Θηλασμός σε καρδιοαναπνευστικά προβλήματα, καρκινοδιάγνωση – αντιμετώπιση- Θηλασμός σε τραύμα, Covid-19, με κινητικά προβλήματα (disability) Χ. Εμμανουήλ
- 10.40-11.00** Χειρουργικές Παθήσεις και Μητρικός Θηλασμός Π. Δασκαλάκης
- 11.00-11.20** Αντισύλληψη κατά τη γαλουχία Σ. Θεοδώρου
- 11.20-11.40** Διάλειμμα
- 11.40-12.00** Τα 10 βήματα του μητρικού θηλασμού Ι. Ιωάννου
- 12.20-12.40** Τράπεζα Γάλακτος – Ατομική Τράπεζα, πρωτόκολλο λειτουργίας – Δότριες – Έλεγχος Μ. Δανέζη- Ι.Ιωάννου
- 12.40-13.00** Μητρικό γάλα & δότριας – Γάλα μητέρας νεκρού βρέφους- Εμπλουτισμός γάλακτος (στοχευμένος ή όχι)(ανθρώπινος- βόειος)- Χορήγηση γάλακτος σε πρόωρα Λ.Δέμου
- 13.00-13.20** Συνδυασμός μητρικού γάλακτος και φόρμουλας κλπ στη MENN Λ.Δέμου
- 13.20-13.40** Οικονομία θηλασμού – Υγεία Μητέρας – Νεογνού Β.Δημητροπούλου
- 13.40-14.00** Προσέγγιση της εγκύου στο Γ.Ν.Μ. «ΕΛΕΝΑ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ» με την ενημέρωση για τον μητρικό θηλασμό- Δυσκολίες στη συνεργασία προώθησης του μητρικού θηλασμού (προγεννητικά και ιατρείο)— Παιδεία – Νόμοι – Κουλτούρα-Οικογενειακό περιβάλλον Θεοδωρίδου Ε.
- 14.00-14.20** Περιγεννητικής προέλευσης νοσήματα ενήλικης ζωής και ευκαιρίες για την προάσπιση της υγείας Η. Σαλβάνος
- 14.20-14.40** Ερωτήσεις
- Λήξη ομιλιών 2^{ης} ημέρας

**09.00-10.20 Έναρξη Μητρικού θηλασμού στην Αίθουσα Τοκετών-
Φροντίδα νεογνού και θηλασμός- Rooming in –
Τεχνικές Μητρικού Θηλασμού –
Τεχνικές δυσκολίες κατά το θηλασμό Ι.Ιωάννου. Μ.Δανέζη**

**10.20- 10.40 Οικογενειοκεντρική φροντίδα και μητρικός θηλασμός στη ΜΕΝΝ
Π.Μεσσήνη**

10.40-11.00 Διάλειμμα

Οργάνωση Πρακτικών Ασκήσεων σε Ομάδες στο ΓΝΜ «ΕΛΕΝΑ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

- Μαιευτικά Τμήματα Μ. Δανέζη, Λ. Δέμου, Ι.Ιωάννου

**-Τράπεζα Μητρικού Γάλακτος: Αρχές λειτουργίας- Αντλίες γάλακτος, παστερίωση,
Συντήρηση – Διάθεση φρέσκου και παστεριωμένου μητρικού γάλακτος –
εμπλουτισμός Π. Βουρνά, , Κ. Θεοδωρίδου, Α. Παπαφίλη**

**-ΜΕΝΝ: Διάθεση μητρικού γάλακτος Σ. Κανελλόπουλος, Π. Μεσσήνη, Μ. Κάρλα,
Σ. Πάχου**

Συμμετοχές με αρνητικό rapid test (εφόσον απαιτείται από την ΕΝΛ)

ΑΠΟΝΟΜΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΗΞΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δήμητρα Α.Μ Παππά
Θειακού Ξ. Φωτεινή
Σαλβάνος Ηρακλής
Γούλας Σπυρίδων
Μανουρά Μαρία
Βουρνά Παναγιώτα
Κουτούπη Βασιλική

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σαλβάνος Ηρακλής
Γούλας Σπυρίδων
Μανουρά Μαρία
Βουρνά Παναγιώτα

ΟΜΙΛΗΤΕΣ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ

Δανέζη Μαργαρίτα
Δασκαλάκης Παναγιώτης
Δέμου Λαμπρινή
Δημητροπούλου Βασιλική
Εμμανουήλ Χρυσούλα
Ηλίας Ιωάννης
Θεοδώρου Σπυριδούλα
Θεοδωρίδου Ελένη
Θεοδωρίδου Κυριακή
Ιωάννου Ιωάννα
Κεμέρογλου Ασημίνα
Κανελλόπουλος Στέλιος
Καπετανάκη Αναστασία
Καραμαντζιάνη Θεώνη
Καψιώτης Ηλίας
Κουτσουνάκη Ειρήνη
Μαρκασιώτη Βασιλική
Μέσσηνη Παρασκευή
Μεταξάς Γεώργιος
Πανισόη Τζωρτζίνα
Παπαντωνίου Αλτάνη
Παπαφίλη Αγγελική
Παραστατίδου Σταυρούλα
Ποντική Γεωργία
Σάβογλου Κατίνα
Σταυρουλάκης Εμμανουήλ
Σπυράκος Σπυρίδων
Φωτίου Αικατερίνη

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δήμητρα Α.Μ Παππά, Διοικήτρια ΓΝΜ ΕΛΕΝΑ ΕΛ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ
Θειακού Ξ. Φωτεινή, Αναπληρώτρια Διοικήτρια ΓΝΜ ΕΛΕΝΑ ΕΛ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ
Σαλβάνος Ηρακλής, Επ. Υπ. Διευθυντής Νεογνολογικού Τμήματος, Τομεάρχης
Παθολογικού Τομέα
Γούλας Σπυρίδων, Διευθυντής Ιατρικής Υπηρεσίας
Μανουρά Μαρία, Διευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας
Βουρνά Παναγιώτα, Προϊσταμένη Ειδικής Μονάδας Μ.Θ- Τράπεζα Γάλακτος
Κουτούπη Βασιλική, Προϊσταμένη Τμ. Ποιότητας, Έρευνας & Συνεχ.Εκπαίδευσης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σαλβάνος Ηρακλής, Επιστημονικά Υπεύθυνος Διευθυντής Νεογνολογικού, Τομεάρχης
Παθολογικού Τομέα
Γούλας Σπυρίδων, Διευθυντής Ιατρικής Υπηρεσίας
Μανουρά Μαρία, Διευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας
Βουρνά Παναγιώτα, Προϊσταμένη Ειδικής Μονάδας Μ.Θ-Τράπεζας Γάλακτος

ΟΜΙΛΗΤΕΣ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ

Βουρνά Παναγιώτα, Προϊσταμένη Ειδικής Μονάδας ΜΘ- Τράπεζας Γάλακτος
Δανέζη Μαργαρίτα, Μαία, Ειδική Μονάδα ΜΘ- Τράπεζα Γάλακτος
Δασκαλάκης Παναγιώτης, Διευθυντής Χειρουργικής Διατομεακής Μονάδας Μαστού
Δέμου Λαμπρινή, Μαία, Ειδική Μονάδα ΜΘ- Τράπεζα Γάλακτος
Δημητροπούλου Βασιλική, Παιδίατρος- Νεογνολόγος
Εμμανουήλ Χρυσούλα, Παιδίατρος – Νεογνολόγος
Ηλίας Ιωάννης, Ενδοκρινολόγος
Θεοδώρου Σπυριδούλα, Μαιευτήρας – Γυναικολόγος
Θεοδωρίδου Ελένη, Μαία , Τμήμα Ψυχοπροφυλακτικής
Θεοδωρίδου Κυριακή, Μαία, Ειδική Μονάδα ΜΘ- Τράπεζα Γάλακτος
Ιωάννου Ιωάννα, Μαία, Ειδική Μονάδα ΜΘ-Τράπεζα Γάλακτος,
Κανελλόπουλος Στέλιος, Προϊστάμενος ΜΕΝΝ, Νεογνολογικό Τμήμα
Καπετανάκη Αναστασία, Παιδίατρος – Νεογνολόγος
Καραμαντζιάνη Θεώνη, Παιδίατρος- Νεογνολόγος
Κάρλα Μαρία, Μαία, ΜΕΝΝ, Νεογνολογικό Τμήμα

Καφιώτης Ηλίας, Προϊστάμενος Μαιευτικού Τμήματος Λεχωίδων- Νεογέννητων
Κεμέρογλου Ασημίνα, Προϊσταμένη Μαιευτικού Τμήματος Λεχωίδων- Νεογέννητων
Κουτσουνάκη Ειρήνη, Παιδίατρος- Νεογνολόγος
Μαρκασιώτη Βασιλική, Προϊσταμένη Τμήματος Διατροφής
Μεσσήνη Παρασκευή, Μαία ΜΕΝΝ, Νεογνολογικό Τμήμα
Μεταξάς Γεώργιος, Συντονιστής Διευθυντής Β΄ Χειρουργικής
Πανισόη Τζωρτζίνα, Παιδίατρος- Νεογνολόγος
Παπαντωνίου Αλτάνη, Προϊσταμένη Μαιευτικού Τμήματος Λεχωίδων- Νεογέννητων
Παπαφίλη Αγγελική, Μαία, Ειδική Μονάδα ΜΘ-Τράπεζα Γάλακτος
Παραστατίδου Σταυρούλα, Παιδίατρος- Νεογνολόγος
Ποντίκη Γεωργία, Τομεάρχης Α΄ Νοσηλευτικού Τομέα
Σάββογλου Κατίνα, Τομεάρχης Γ΄ Νοσηλευτικού Τομέα
Σταυρουλάκης Εμμανουήλ, Διευθυντής Παιδοχειρουργικής
Σπυράκος Σπυρίδων, Παιδοχειρουργός
Φωτίου Αικατερίνη, Διευθύντρια Παιδιατρικής